

Připravujeme setkání partnerů k projektu SAFETY4TMF v Ostravě

11.3.2024 - | Svaz měst a obcí České republiky

Místa, kde se dříve těžily a zpracovávaly rudy kovů nebo tuhá paliva, nezůstávají zcela bez následků. Vznikají na nich takzvaná odkaliště, ve kterých se často nachází nebezpečný odpad. Takových míst je přitom v Evropě celá řada. A proto mezinárodní konsorcium vedené Ministerstvem veřejné správy a místního rozvoje Maďarska připravila mezinárodní projekt SAFETY4TMF, realizovaného v rámci dotačního programu Interreg Danube spolufinancovaného Evropskou unií (ID DRP0200484). V následujících letech se zaměří na prevenci i činnosti, které by měly vést k předcházení a popřípadě zvládání katastrof souvisejících se správou těchto odkališť.

Unikátní projekt SAFETY4TMF, který je realizován v rámci dotačního programu Interreg Danube, sdružuje celkem 17 partnerských organizací z 10 zemí podunajského regionu: Maďarska, které je projektovým leaderem, Česka, Bosny a Hercegoviny, Bulharska, Chorvatska, Moldavska, Rumunska, Slovenska, Slovinska a Srbska. Česká republika je reprezentována Ostravskou univerzitou (Lékařská fakulta) a Svazem měst a obcí České republiky.

„Cílem projektu je sdílet zkušenosti na mezinárodní úrovni, a především zlepšit prevenci, připravenost a činnosti při zvládání potenciálních přeshraničních katastrof souvisejících se správou odkališť po těžbě a zpracování surovin, jako jsou kovy a tuhá paliva. Jejich selhání může vést k vysoké míře rizika. Míst, kde po těžební a zpracovatelské činnosti vzniká nebezpečný odpad, se v oblasti Podunají a střední Evropy nachází celá řada. Projekt byl ostatně iniciován kolegy z Maďarska, které má smutné zkušenosti s jedněmi z největších ekologických katastrof, které decimovaly přírodu Evropy v 21. století,“ vysvětluje prof. Pavel Danihelka z Lékařské fakulty Ostravské univerzity s tím, že si mnozí nepochybně ještě pamatují nadnárodní katastrofu v Baia Mare, kdy na začátku roku 2000 uniklo do řeky Szamos přibližně 100 tisíc krychlových metrů odpadní vody, silně kontaminované kyanidy a těžkými kovy po těžbě zlata. Kontaminovaná voda tehdy zničila život v řece Szamos v Rumunsku a také Tisa v Maďarsku a částečně v Dunaji, než se koncentrace kyanidu rozředila. „Událost bývá označována za nejhorší ekologickou katastrofu v Evropě od havárie v Černobylu. Další katastrofa se odehrála v roce 2010, kdy se protrhla hráz odkaliště hliníkárný u vesnice Kolontár, kterou bahno s vysokým obsahem arzenu, rtuti a chromu silně poničilo, a kontaminace pokračovala řekou,“ dodává profesor Danihelka.

Vedoucí projektu je Ministerstvo veřejné správy a regionálního rozvoje Maďarska (dříve Ministerstvo vnitra). Má rozsáhlé zkušenosti s vedením projektů a zaměřením na koordinaci obcí, zvládání katastrof a řízení vodního hospodářství. **Eszter Laib, vedoucí odboru na Ministerstvu veřejné správy a regionálního rozvoje Maďarska** upřesňuje: *„Jako hlavní partner projektu SAFETY4TMF je naším primárním cílem zlepšit koordinační schopnosti a připravenost obcí. Chápeme zásadní roli, kterou obce hrají při řízení rizika spojená s odkalovacími zařízeními. Tím, že je vybavíme nezbytnými znalostmi a krizovými plány, usilujeme o zmírnění potenciálních následků ekologických katastrof. Tento projekt je zásadní pro ochranu blahobytu našich komunit a životního prostředí.“*

Nadnárodního projektu se účastní nejen akademičtí odborníci na danou problematiku související se zdravím a ochranou životního prostředí, krizoví manažeři, hasiči a záchranáři, ale také pracovníci ministerstev. A díky spolupráci s organizacemi, jako je Svaz měst a obcí, také zástupci veřejné správy na lokální úrovni, na něž by případné následky ekologické katastrofy dopadly nejvíce. Součástí projektu budou školení, workshopy, konference, návštěvy vytipovaných míst, kulaté stoly

stakeholderů, a především tvorba metodiky a strategie s doporučením péče, předcházení rizik i krizové plány použitelné v případě katastrof. Všechny aktivity přitom mají společný cíl, zlepšit bezpečnost v souvislosti se správou odkališť na lokální i mezinárodní úrovni.

„Je důležité přitáhnout k problematice odkališť zástupce municipalit. Jsou to právě města a obce ležící v jejich blízkosti, kterých se případná katastrofa nejvíce dotkne a může mít fatální dopady. Zástupci obcí proto tyto lokality musí znát a musí být připraveni na jakoukoli situaci, mít krizové plány, vědět s kým na řešení spolupracovat. Projekt SAFETY4TMF v tom velmi pomůže,“ říká Radka Vladyková, výkonná ředitelka Svazu měst a obcí České republiky a pokračuje: „Neméně důležité je pak i zobecnění principu a postupu při předcházení a řešení nepředvídatelných situací s negativním dopadem na životní prostředí a život lidí, které mohou vzniknout jako zcela nezamýšlené a obtížně předvídatelné důsledky lidské činnosti. Návody, jak předcházet nebo rychle reagovat na nenadálé situace budou také výsledkem tohoto projektu.“

Vedoucí partner:

Vedoucím partnerem je **Ministerstvo pro veřejnou správu a regionální rozvoj Maďarska**. Má potřebné zkušenosti s řízením a oblastmi koordinace obcí, integrací řízení vodního hospodářství a řešení katastrof na straně druhé, čímž se dostává do centra souběžné sektorové a vertikální spolupráce. Základní ambicí vedoucího partnera je podporovat koordinační dovednosti, schopnosti a kompetence obcí (jako vládního koordinátora všech obcí Maďarska). HUMoI získala zkušenosti s koordinací projektů prostřednictvím projektů jako MICACC, NBS4LOCAL, LOCALIENCE a LOGOS4WATERS. Účastnil se jako vedoucí partner i dalších projektů financovaných EU: OP v rámci strukturálních fondů a Fondu soudržnosti a projektů financovaných z jiných nástrojů EU.

Partneři za Českou republiku:

Svaz měst a obcí České republiky sdružuje více jak 2800 municipalit, v nichž žije na 80 % obyvatel České republiky. Svaz je partnerem pro vládní i parlamentní politickou reprezentaci. Podílí se na přípravě a tvorbě návrhů legislativních opatření v oblastech týkajících se kompetencí obcí. Činnost Svazu je založena především na aktivitě starostů, primátorů a zastupitelů, kteří se nad rámec povinností ve svém městě či obci věnují i obecným problémům samosprávy.

Lékařská fakulta Ostravské univerzity je nemladší lékařskou fakultou v zemi a v posledních letech prochází dynamickým rozvojem. Jako druhá fakulta v Česku otevřela vlastní simulační centrum SIMLEK, které studentům pomáhá připravit se co nejlépe na své budoucí povolání zejména po praktické stránce. Ostravská lékařská fakulta také nabízí nejvíc nelékařských studijních programů. Vychovává také zdravotnické záchranáře a odborníky na veřejné zdraví, včetně medicíny katastrof. V oblasti veřejného zdraví a komunikace také leží těžiště účasti Ostravské univerzity v projektu.

Místo konání:

Ostravské muzeum reprezentuje město Ostravu, třetí největší město v České republice, a jeho jedinečný historicko-společenský vývoj, přírodní bohatství a unikátní kulturní krajinu, která prochází ve 21. století významnou revitalizací a vyrovnává se s odkazem 20. století, kdy bylo město hornickým a průmyslovým centrem Československa.

Kontaktní adresa:

Bc. Kristýna Kuklišová
vedoucí projektového oddělení, Lékařská fakulta Ostravské univerzity

kristyna.kuklisova@osu.cz

<https://www.smocr.cz/cs/novinky/a/pripravujeme-setkani-partneru-k-projektu-safety4tmf-v-ostrave>